

Социјално и еколошко претприемништво

Главна тема на овој курс ќе биде „Социјално и еколошко претприемништво“. Во текот на последните две децении, зголеменото чувство за социјална и еколошка свест се зголеми кога општеството сфати како неговата секојдневна активност може да влијае на животната средина и колку е социјално деструктивно однесувањето на многу бизниси. На овој начин, водење на организација со позитивно социјално и еколошко влијание, која се занимава со социјални и одржливи прашања, станува една од главните грижи за денешните бизниси. И така, се појавија нови типови на претприемништво.

Овој втор курс ќе биде поделен на пет модули, при што секој од овие модули ќе се фокусира на одредена точка на социјалното и еколошкото претприемништво. Овој курс ќе ве подготви за новите предизвици на организациите кои се однесуваат на социјалните и еколошките прашања. Ќе разберете како нивната активност може да влијае на глобално ниво и ќе научите да се справувате со сложеноста на правењето социјално и одржливо претприемништво. Освен тоа, преку оваа содржина ќе ја откриете улогата на владите, особено на Европската Унија, во овие нови начини на водење бизнис.

Вовед во социјално претприемништво

Дефиниции

Пред да започнете било што, првото нешто што треба да го направите е да се запрашате „Што е ова, зошто го правам и кој ќе има корист од сето ова?“ Колку и да е едноставно, првиот чекор е направен.

Имајќи го во предвид ова, пред да се задлабочиме и детално да објасниме што е потребно за да се биде социјален претприемач, треба да го поминеме воведот „Што е всушност социјално претприемништво?“ Можеби мислите дека е досадно, но воопшто не е. Суштината на социјалното претприемништво е да се разбере на почетокот, и верувајте ми е едноставно како што и звучи.

Да се вратиме на етимологијата на зборот „социјален“ - потекнува од два латински збора - „socius“, што значи пријател и „socialis“ што значи сојузник. Од друга страна, го имаме зборот претприемништво - што произлегува од комбинација на два латински збора - „entre“, што значи да се исплива и „prendes“, или да се сфати, да се разбере. Сојузен пријател кој испливуваа и ја сфаќа шансата да реши проблем.

Социјалното претприемништво во основа е револуција (општествена мисија) која се случува насекаде низ светот и преку која луѓето со различно потекло во животот се обидуваат да развијат, иновираат и имплементираат ефективни решенија како одговор на предизвиците со кои се соочуваме, без разлика дали се социјални или еколошки. Овие решенија можеме да ги видиме во форма на производи, услуги или интервенции создадени од стартап или постоечки профитни и непрофитни организации.

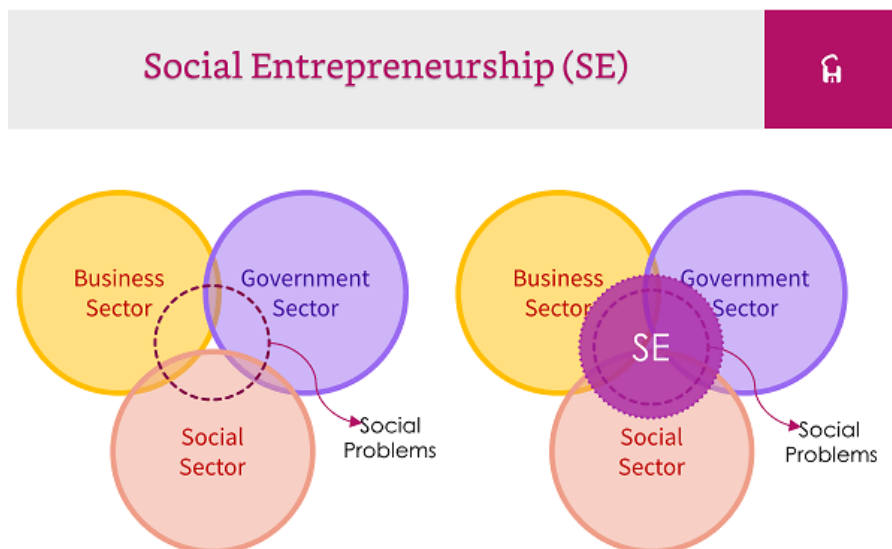

Овде станува збор за правење на опсежни истражувања, прво, за детално да го дефинираме социјалниот проблем на кој сакаме да се обратиме и фокусираме, а потоа да организираме, креираме и управуваме со социјално претпријатие за да ја постигнеме посакуваната промена. Да се има социјално претприемништво не значи веднаш да се елиминира социјалниот проблем, понекогаш тоа значи животна борба која се фокусира на постепено подобрување на постоечките околности.

Социјалното претпријатие е формирано за да се одговори на одреден социјален или еколошки предизвик, да се рационализираат своите операции и синџирот на снабдување, за да се максимизира социјалното влијание и да се минимизира

користењето на ресурсите, што води кон одржлив, реплицирачки и потенцијално мерлив деловен модел.

Социјалното претпријатие е она што доаѓа како пресек или средина помеѓу деловниот сектор, владиниот сектор и социјалниот сектор. Друг начин да се објасни тоа е дека социјалните проблеми кои се развиваат помеѓу сите овие сектори, се решаваат преку формирање на социјално претпријатие (види слика подолу).

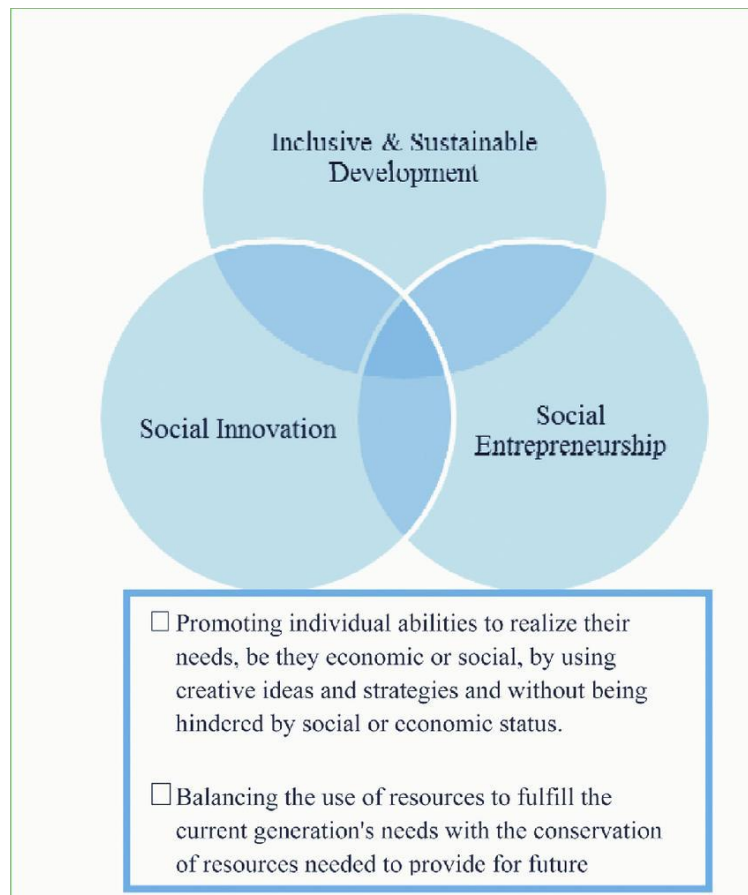
Имајќи го во предвид ова разграничување помеѓу секторите и каде се наоѓа социјалното претпријатие, можеме да заклучиме дека за социјалното претприемништво се вели дека се состои од идеи кои се испробуваат наместо да се прокламираат. Овие идеи се промовираат со иницијативи на поединци, а не на мултинационални организации и обично тие не се професионално рафинирани. Идеите се прилично културно различни според јазикот, фокусирајќи се на различни социјални нееднаквости, социјална исклученост, еколошки проблеми и ризици, и тие ги претставуваат сите предизвици на кои им е потребна социјална трансформација.

Одржлив развој

Одржливоста е поврзана со тоа како поединците треба да се однесуваат кон природата и како тие се одговорни еден за друг и за иднината. Визијата за одржливост има за цел „правда“ во доменот на односите поединец-природа и со оглед на долгорочната и неизвесна иднина, вклучувајќи три специфични односи како што се правдата меѓу поединци од различни генерации, правдата помеѓу

различните поединци од сегашната генерација и правдата меѓу поединците и природата (Баумгартнер и Quaas, 2009).

Во врска со ова, претприемништвото за одржлив развој е феномен на повеќе нивоа што ги поврзува социјалните, еколошките и економските димензии помеѓу претприемачките процеси, пазарните трансформации, како и општествените случувања од големи размери.

Инклузивниот и одржлив развој оди рака под рака со социјалните иновации и социјалното претприемништво, бидејќи на тој начин ги промовираме индивидуалните способности за реализирање на потребите (економски, социјални) со користење на креативни идеи и стратегии и без да се води сметка за социјалниот или економскиот статус.

Она што е важно е да се избалансира сето она што го имаме на располагање, сите ресурси, за да можеме да ги исполниме тековните потреби на луѓето и да заштедиме доволно ресурси кои би биле потребни за обезбедување во иднина.

Зошто социјалното претприемништво е поразлично од комерцијалното претприемништво?

Претприемништвото како поим се развиваше и сеуште се развива со текот на времето. Поради таа причина, беа понудени различни дефиниции, но сè се сведува на карактеристиките и на сложената структура на поединецот кој станува претприемач.

Карактеристики како:

- Креативност
- Иновативен начин на размислување
- Спремност за преземање ризици
- Поставување цел и одговорност
- Доверба, високо ниво на енергија
- Визија во перспектива (со широк спектар)
- Флексибилност

Ова се само дел од карактеристиките кои го формираат претприемачот како успешна индивидуа. Иако карактеристиките се речиси исти, во основа постои една разлика помеѓу комерцијалните и социјалните претприемачи.

Комерцијалните претприемачи може да се дефинираат како претприемачи мотивирани од профит, заработувајќи го преку акти на тргување (трговија со производи или услуги), додека социјалните претприемачи може да се сметаат за промотори на општествени мисии и креатори на општествени вредности.

Некои од суштинските карактеристики на социјалните претприемачи се:

- Се сметаат за носители на промени-значи се креатори на револуции на општествените реформи, преку правење суштински промени кои ќе ги подобрат општествените системи. Тие го постигнуваат тоа преку спроведување на нивната визија.
- Социјалната мисија е најважна за социјалните претприемачи бидејќи тие се обврзуваат на мисија заснована на вредности како што се производство и зачувување на социјалната вредност (а не приватната корист). Ова е примарната карактеристика што ги разликува социјалните претприемачи од комерцијалните претприемачи. Општествената цел на социјалниот претприемач е да промовира општествена благосостојба, која не може да се сведе на ангажман за приходи од лична (и приватна) корист. Добивката се остварува преку задоволување на потребите на оние кои имаат потреба и со одржување на организацијата во живот преку обезбедување на општествена вредност, но таа мора да се гледа како алатка за постигнување на социјалната цел.

- Социјалното претприемништво поддржува транспарентни активности, морални и етички принципи, бидејќи тоа е она што ќе донесе повеќе поддржувачи на каузата, односно на социјалната мисија.
- Создавање долготрајно социјално влијание и дава одржливи резултати.
- Иако социјалните претприемачи дејствуваат локално, активностите што ги преземаат може да предизвикаат глобални промени на пр. Во здравство, образование, економија, уметност итн.
- Неуспехот се смета како дел од развојот, а не лична трагедија.
- Неоткажување од предизвиците. Тие се фокусирани на тоа како да го надминат проблемот преку изум, адаптација и истражување. Социјалните претприемачи не дозволуваат недостатокот на ресурси да ги спречи да ги следат нивните цели. Тие имаат способност да постигнат повеќе со помалку ресурси отколку со промовирање на концептот на ефикасност и ефективност.

Социјално претприемништво и други форми на социјален напредок

За да ги разбереме разликите помеѓу видовите на социјално претприемништво, треба да се започне најпрво со нивно категоризирање.

Воглавно, постојат 4 типа на социјални претприемачи:

- Социјален претприемач во заедницата
- Непрофитен социјален претприемач
- Трансформациски социјален претприемач
- Глобален социјален претприемач

Социјалниот претприемач во заедницата, како што е кажува името, фокусиран е повеќе на изнаоѓање и креирање решенија за заедницата во одредена област. Тие создаваат иницијативи кои можат варираат од создавање можности за работа за обесправените членови, градење центри за заедницата, заеми за микрофинансирање итн. Овие претприемачи обично се мали организации (понекогаш индивидуи) кои тесно соработуваат со членовите на заедницата и процесот на одлучување е обично побавен, со долгорочни резултати.

Пример: Назир Кан од Пријателскиот Март и ресторанот Камар на Али Холдар, Фондацијата Новак Ѓоковиќ, Мухамед Јунус.

Непрофитните социјални претприемачи се фокусирани на социјалното, наспроти профитот. Тоа е она што ги разликува од традиционалните бизниси. Непрофитните организации го земаат профитот што го добиваат од организацијата и го инвестираат во понатамошно подобрување на услугите што ги обезбедуваат. Тие се појавуваат како компании, организации кои сакаат да ја искористат моќта што веќе ја имаат, во корист на заедниците низ светот или се фокусирани на одредена географска област. Непрофитните организации обично се предодредени лесно да ги исполнат своите цели бидејќи немаат проблеми со финансирањето.

Пример: Црвен крст, WaterisLife

Трансформационите социјални претприемачи се оние кои имаат тенденција да создадат бизнис кој може да ги задоволи социјалните потреби, а други бизниси или влади тоа не го можат. Овие претприемачи се оние кои всушност еволуираат од непрофитни организации, кога ќе стигнат до одредена точка на раст. Тие конкретно ги овластуваат другите претприемачи водени од влијанието да создадат позитивни промени. Ова потоа создава систем на меѓусебно поврзани бизниси фокусирани на социјалните придобивки. Трансформационите социјални претприемачи обично добиваат амбициозни и талентирани луѓе кои имаат вештини за социјално претприемништво и им помагаат со тоа што ќе ги запишат во програми за менторство преку кои лесно можат да помогнат во нивниот напредок и раст.

Примери: Магацин за социјални иновации

Глобалните социјални претприемачи како последни на листата, се оние кои се присутни бидејќи сакаат целосно да го променат општествениот систем, за да можат да ги задоволат социјалните потреби на глобално ниво. Овие претприемачи обично се големи компании кои доаѓаат до точка да ја реализираат својата одговорност кон општеството и почнуваат да се фокусираат на позитивна трансформација, а не само на профит. Фокусот на овие глобални социјални претприемачи може да варира од пристап до образование, вода, здравје,

заштита итн. Една од главните реакции на тамошните организации е дека ако не успеат да ги задоволат потребите, нивниот неуспех има поголемо влијание од оние што малите организации би го имале.

Примери: Фондацијата Бил и Мелинда Гејтс, Илон Маск (намалување на градскиот метеж и подобрување на руралниот живот, обид да се поддржи цивилизацијата на други планетарни тела - SpaceX и Tesla/Solar City).

CAREERCLIFF.COM

TYPES OF SOCIAL ENTREPRENEUR

- Community Project
- Social Enterprise
- Non-profit Organization
- Co-operative (Co-op)
- Social Purpose Business
- Credit union
- NGO
- Microfinance
- Fair Trade
- Educational programs
- Helping distressed
- Banking in un-deserved areas
- Charity organization
- Corporate Social Responsibility
- For profit social enterprise
- Private with commercial arms
- Healthcare in remote areas
- Green movement, tree plantation
- Eco-friendly business
- Care for nature and humanity

Она што е важно да се разбере како социјално претприемништво е дека сте оставени сами. Има огромен број поединци и институции кои длабоко веруваат во моќта на социјалното претприемништво и како истото може да донесе промена. Овие „верници“ се движат од организации, форуми, мрежи, списоци, конференции и настани што ги здружуваат социјалните претприемачи и нивните поддржувачи ширум светот.

Поддршката доаѓа на многу начини, вклучително и инвестиции, техничка поддршка, споделување знаење, свесност и застапување.

Во полето подолу можете да видите само дел од институциите кои ги поддржуваат социјалните претприемачи или најактивните организации кои можат да послужат како извор за идните социјални претприемачи.

Acumen. Impact investing fund based in NY, operating in East Africa, Southeast Asia, South America
Alfanar. Venture philanthropy organization based in London, operating in Egypt and Lebanon
Ashoka. Fellowship program and global network of changemakers headquartered in Washington, DC

Aspen Institute. Education and policy studies organization with fellowships and leadership networks
Echoing Green. Fellowship and Investment Program based in NY and operating globally

CASE. Center for Advancement of Social Entrepreneurship at Duke University, open to entrepreneurs worldwide

Nesta. UK-based innovation, research, and investment charity

REDF. Investing and knowledge building organization with online workshop containing resources and tools

Sankalp Forum. Annual summit and awards based in India, convening innovators and investors worldwide

Schwab. Switzerland-based foundation providing networking opportunities and platform for social entrepreneurs

SE Hub. Social Entrepreneurship Resource Hub at Stanford University, open to social entrepreneurs worldwide

Skoll Network. Includes Foundation, Awards, Global Threats Fund, World Forum, and Oxford Centre

SOCAP. Social Capital Markets, an organization bringing together social investors and social entrepreneurs an through annual event series, media platform, and online community.

Social Enterprise Coalition. UK national body for social enterprise, membership services and online advice

Social Innovation Forum. Boston-based accelerator program for innovators and investors

UnLtd. UK-based organization providing support and resources for social entrepreneurs nationwide and online

OTHER POPULAR ONLINE RESOURCES

A multitude of online resources and repositories are available to support social entrepreneurs at various stages of their journey. Here are some of the most popular that we think you might enjoy! Check out these three websites in addition to those listed above:

D.I.Y. Toolkit. Social entrepreneurship planning tools and templates from various sources

Root Cause. Research institute generating valuable data and “how to” resources such as

business planning

S.E. Toolbelt. Online hub where you can download resources on various topics

Заеднички карактеристики во социјалното претприемништво

Има неколку суштински карактеристики што треба да ги знаете доколку сакате да имате организација која ќе резултира со ефективно, растечко и одржливо социјално влијание.

Број 1: Вашата социјална организација е вашиот „старт-ап“, таа е нова организација која воведува нов или постоечки проблем и решение што сакате да го постигнете за да можете да ги задоволите социјалните потреби на заедницата, т.е. на светот. Сакате да стекнете дел од постоечките потрошувачи, т.е. лишената заедница или да додадете нова база на клиенти, што може да биде, привлекување повеќе луѓе да направат нешто за нивната заедница. Целта е да се изврши влијание на поголем број луѓе, брзо да се зголеми и да се помрдне од статус кво.

Број 2: Иако финансиската одржливост е клуч за успехот, во социјалното претприемништво, тоа се смета за средство кон крајна цел, а не за цел само по себе. Крајната цел и единствен завршеток на социјалниот потфат е неговото социјално влијание.

Број 3: Социјалниот претприемач има за цел да се справи со основната причина за проблемот, а не со нејзините симптоми. Постојат многу напори да се реши социјалното „заболување“ со ставање „фластер на раната“, наместо да се лекува. Затоа, социјалните претприемачи секогаш треба да се запрашаат, дали

моето решение се справува со основната причина или дали има некој растечки фактор по кој би можел да посегнам?

Број 4: Правило број 1 за социјално претприемништво е: Не дозволувајте вашата желба да се биде социјален претприемач да ви стане заблуда за величественост, супериорност или натприродни моќ! Социјалните производи или услуги треба да бидат дизајнирани со придонес кон целната група ако сакаме тие да бидат ефективни, достапни и мерливи.

<i>Social entrepreneurship is...</i>	<i>Skills required...</i>
Disruptive Ambitious, scalable Financially viable	The Entrepreneurship Component: Innovation and Business Skills
Evidence based Accessible to target population Effective in addressing root causes of the problem	The Social Component: Social Service Skills

Основни вештини потребни за социјално претприемништво

Основните вештини за социјалните претприемачи брзо се менуваат и за да останеме релевантни мораме да ги следиме ако сакаме да успееме.

Некои од основните и најважни вештини се следниве:

-Иновации и креативност-го олеснува процесот на изнаоѓање подобри методи и средства за испорака на производи и услуги. Потребно е постојана практика и обука.

-Анализа на податоци-светот е преполн со информации и податоци кои доаѓаат од секаде и мораме да ги разбереме ако сакаме да бидеме поефективни. Социјалните претприемачи треба да бидат способни да ги трансформираат податоците во програми, политики, проекти и акции.

-Управување со проекти-им помага на социјалните претприемачи да создадат итност околу пресвртниците на проектот и со тоа да останат прилагодливи и отворени за потенцијалните области на ризици. Исто така, развива одговорност и дава одговорност.

-Посветеност на корисниците-разбирање како луѓето ги користат решенијата и дадените програми, преку набљудување, анализирање, фокус групи, интервјуа

итн. Да ја имате оваа вештина значи дека вие навистина сте помошник, а не експерт.

Она што не смееме да го забораваме се главните вештини што ги поседува вистинскиот претприемач, а тоа се лидерство, оптимизам истрајност, страст, напорна работа, издржливост при соочување со пречки или предизвици, па дури и со неуспеси, потоа емпатија и емоционална/социјална интелигенција.

За да ги изградите сите овие вештини, пред сè треба да бидете свесни дека тоа е постојан процес на учење, а вие сте тој што ќе треба да ги пронајде можностите да ги продлабочи своите знаења и вештини, а потоа да бидете подготвени да го пренесете тоа знаење преку менторство и обуки на вашиот иден тим.

Практиката доведува до совршенство, практиката го создава мајсторот.

Не заборавајте да изградите култура за промени, да ги споделите вашите неуспеси, да ги споделите вашите успеси и да ги славите!

Успешна приказна - приказната за Мухамед Јунус

Мухамед Јунус е социјален претприемач, банкар, економист и лидер на граѓанското општество од Бангладеш. Неговите набљудувања во едно село во Бангладеш во 1974 година беа дека занаетчиите биле вешти, но ограничени со достапноста на кредитите. Тој видел можноста во микро кредити, без колатерални и ниски камати, кои можат да им го подобрат животот.

Резултатите што ги доби беа многу висока отплата на заемот и создавање на Грамин банка и тоа беше усвоено на национално ниво.

Признанието беше дека професорот Јунус ја доби Нобеловата награда за мир во 2006 година, а Грамин стана познат модел на социјално претприемништво.

Извори и препораки:

Борзага, Ц. и. (2001). Појавата на социјалното претпријатие. Лондон и Њујорк: Routledge.

Чичевалиев, С., & Ортаковски, Т. (2020). Социјалното претприемништво-многу потребниот акцелератор на модерната „зелена“ економија. AICEI Proceedings, ISSN 2671-3713, Универзитет Американ Колеџ Скопје, Скопје, кн. 15, Iss. 1, 29-38.

Мартин, Р. и. (2007). Социјално претприемништво: случај за дефиниција. Преглед на социјални иновации на Стенфорд.

[92: Социјално претприемништво со Adam Force-The How of Business-Како да започнете, водите и развиете мал бизнис. | Подкаст во Spotify](#)

[Како социјалното претприемништво ќе го промени светот | Ерика Венгер | TEDxUSC](#)

[ЗБОРУВАЈ | Португалија финалист | Chivas Venture 2019 година](#)